



Sygn. akt I CSK 556/18

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 30 września 2020 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Roman Trzaskowski (przewodniczący)

SSN Anna Kozłowska

SSN Krzysztof Strzelczyk (sprawozdawca)

w sprawie z powództwa T. Ż. i K. W. W.

przeciwko (...) Bank S.A. w W.

o uznanie postanowienia wzorca umowy za niedozwolone,

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej

w dniu 30 września 2020 r.,

skargi kasacyjnej strony pozwanej

od wyroku Sądu Apelacyjnego w (...)

z dnia 13 grudnia 2017 r., sygn. akt VII ACa (...),

1) oddała skargę kasacyjną,

2) zasądza od pozwanego (...) Bank S.A. w W. na rzecz powodów T. Ż. i K. W. W. kwotę 240 (dwieście czterdzieści) złotych tytułem zwrotu kosztów postępowania kasacyjnego.

UZASADNIENIE

Powodowie T. Ż. oraz K. W. W. w pozwie skierowanym przeciwko (...) Bank S.A. w W., domagali się uznania za niedozwolone i zakazania wykorzystywania w obrocie z konsumentami postanowień o treści:

Klauzula 1. „Kredyty waloryzowane mogą być waloryzowane kursem następujących walut: USD/EUR/CHF/GBP według Tabeli kursowej Banku”

Klauzula 2. „Przeliczenia kredytu na walutę waloryzacji Bank dokonuje wg kursu kupna danej waluty z Tabeli kursowej Banku obowiązującej w dniu i godzinie uruchomienia kredytu”

Klauzula 3. „Wysokość kursów kupna/sprzedaży walut obowiązujących w danym dniu roboczym może ulegać zmianie. Decyzja o zmianie wysokości kursów jak również o częstotliwości zmiany podejmowana jest przez Bank z uwzględnieniem czynników wymienionych w ust. 6”

Klauzula 4. „Kursy kupna/sprzedaży walut, jak również wysokość spreadu walutowego wyznaczone są z uwzględnieniem poniższych czynników:

- 1) bieżących notowań kursów wymiany walut na rynku międzybankowym,
- 2) podaży i popytu na waluty na rynku krajowym,
- 3) różnicy stóp procentowych oraz stóp inflacji na rynku krajowym,
- 4) płynności rynku walutowego,
- 5) stanu bilansu płatniczego i handlowego.”

zawartych w § 3 ust. 1, 2, 4 i 6 wzorca umowy zatytułowanego „Regulamin udzielania kredytów i pożyczek hipotecznych dla osób fizycznych w ramach bankowości detalicznej (...) Bank S.A.” oraz

Klauzula 5. „W przypadku, gdy Kredytobiorca/Pożyczkobiorca dokona wyboru spłaty Kredytu/Pożyczki w złotych albo złoży dyspozycję spłaty Kredytu/Pożyczki w złotych po uprzednim złożeniu dyspozycji spłaty Kredytu/Pożyczki w walucie waloryzacji (powrót do spłaty w złotych), obowiązują następujące zasady:

- 1) w całym okresie obowiązywania Umowy począwszy od pierwszego dnia spłaty albo od dnia dokonania zmiany waluty spłaty na złote, spłata rat dokonywana

jest w złotych po uprzednim przeliczeniu (pomnożeniu) rat kapitałowo - odsetkowych, jeśli kredyt został wypłacony w całości lub rat odsetkowych, jeśli kredyt jest wypłacany w transzach, wg kursu sprzedaży waluty waloryzacyjnej określonej w Tabeli kursowej Banku obowiązującego na dzień spłaty z godziny 14:50”.

Klauzula 6. „Wysokość kursów kupna/sprzedaży walut obowiązujących w danym dniu roboczym może ulegać zmianie. Decyzja o zmianie wysokości kursów jak również o częstotliwości zmiany podejmowana jest przez Bank z uwzględnieniem czynników wymienionych w ust. 4”

Klauzula 7. „Kursy kupna/sprzedaży walut, jak również wysokość spreadu walutowego wyznaczone są z uwzględnieniem poniższych czynników:

- 1) bieżących notowań kursów wymiany walut na rynku międzybankowym,
- 2) podaży i popytu na waluty na rynku krajowym,
- 3) różnicy stóp procentowych oraz stóp inflacji na rynku krajowym,
- 4) płynności rynku walutowego,
- 5) stanu bilansu płatniczego i handlowego.”

zawartych w § 6 ust. 1 pkt 1, ust. 2 i ust. 4 wzorca umowy zatytułowanego „Aneks do umowy nr ... z dniao Kredyt Hipoteczny dla Osób Fizycznych/ (...) waloryzowany kursem <<waluta>>”, którymi posługuje się pozwany (...) Bank S.A. z siedzibą w W..

W ocenie powodów wskazane postanowienia wzorców umowy stanowią niedozwolone klauzule, gdyż każde z nich jest sprzeczne z dobrymi obyczajami i rażąco narusza interesy konsumentów. Zakwestionowane postanowienia nie określają w sposób precyzyjny sposobu oraz terminu ustalania kursu wymiany walut oraz spreadu walutowego. Mechanizm ustalania kursu wymiany walut został przedstawiony za pomocą niepoddających się weryfikacji kryteriów, a pozwany zyskuje uprawnienie do jednostronnego i swobodnego decydowania o ilości publikowanych tabel kursów dla walut, którymi waloryzowane są kredyty hipoteczne, oraz godzin ich publikacji.

W odpowiedzi na pozew pozwany (...) Bank S.A. w W. wnosił o oddalenie powództwa w całości albowiem kwestionowane postanowienia są zgodne z przepisem art. 69 ust. 2 pkt 4 lit. a ustawy - Prawo bankowe.

Wyrokiem z dnia 19 kwietnia 2016 r. Sąd Okręgowy w W.- Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów uznał za niedozwolone i zakazał pozwanemu wykorzystywania w obrocie z konsumentami postanowienia wzorca umowy o treści: "przeliczenia kredytu na walutę waloryzacji bank dokonuje wg kursu kupna danej waluty z tabeli kursowej banku obowiązującej w dniu i godzinie uruchomienia kredytu" zaś w pozostałym zakresie powództwo oddalił;

Podstawą rozstrzygnięcia Sądu Okręgowego były następujące ustalenia faktyczne i rozważania prawne:

Pozwany (...) Bank S.A. prowadzi działalność gospodarczą związaną z wykonywaniem czynności bankowych, w tym m.in. zawieraniem z konsumentami umów kredytu. W ramach tej działalności pozwany oferował możliwość zawarcia umowy kredytu hipotecznego udzielanego w złotych, indeksowanego do waluty obcej, w związku z czym opracował i posługiwał się w obrocie wzorcami umowy pt. „Regulamin udzielania kredytów i pożyczek hipotecznych dla osób fizycznych w ramach bankowości detalicznej (...) Bank S.A.” oraz „Aneks do umowy nr ... z dniao Kredyt Hipoteczny dla Osób Fizycznych (...) waloryzowany kursem <<waluta>>”, zawierającymi zapisy, do których nawiązuje żądanie pozwu.

W ocenie Sądu pierwszej instancji powództwo zasługiwało na uwzględnienie wyłącznie w odniesieniu do postanowienia zawartego w pkt 2 pozwu, natomiast w pozostałym zakresie podlegało ono oddaleniu.

Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów wskazał, iż okolicznością sporną między stronami było, czy przedmiotowe postanowienia miały charakter niedozwolony w myśl art. 385¹ § 1 k.c., zgodnie z którym aby dane postanowienie umowne mogło być uznane za niedozwolone, musi ono spełniać cztery przesłanki tj.: (I) postanowienie nie zostało indywidualnie uzgodnione z konsumentem, (II) ukształtowane przez nie prawa i obowiązki konsumenta pozostają w sprzeczności z dobrymi obyczajami, (III) powyższe prawa i obowiązki rażąco

naruszają interesy konsumenta oraz (IV) postanowienie umowy nie dotyczy sformułowanych w sposób jednoznaczny głównych świadczeń stron.

Zdaniem Sądu pierwszej instancji przesłanka braku indywidualnego uzgodnienia nie może w tej sprawie mieć znaczenia wobec abstrakcyjnego charakteru kontroli postanowienia wzorca umownego. Z kolei sprzeczność z dobrymi obyczajami oraz rażąco naruszenie interesów konsumenta muszą zachodzić równocześnie. Według Sądu Okręgowego zakwestionowane przez powodów postanowienie nie regulują głównych świadczeń stron, gdyż odnoszą się do sposobu, w jaki dokonywana jest waloryzacja świadczenia z umowy kredytu. Główne świadczenie pozwanego z tytułu zawartej umowy kredytu polega na oddaniu do dyspozycji kredytobiorcy na czas oznaczony środków pieniężnych z przeznaczeniem na ustalony cel, zaś główne świadczenie konsumenta polega na zwrocie kwoty wykorzystanego kredytu wraz z odsetkami oraz zapłacie prowizji.

W ocenie Sądu Okręgowego nie sposób kwestionować uprawnienia pozwanego banku do określania kursów walut, którymi posługuje się w transakcjach prowadzonych z jego udziałem. Zgodnie w art. 69 ust. 1 pkt 4a Prawa bankowego w przypadku umowy o kredyt denominowany lub indeksowany do waluty innej niż waluta polska, umowa kredytu powinna określać szczegółowe zasady określania sposobów i terminów ustalania kursu wymiany walut, na podstawie którego w szczególności wyliczana jest kwota kredytu, jego transz i rat kapitałowo-odsetkowych oraz zasad przeliczania na walutę wypłaty albo spłaty kredytu.

Ustawodawca nie doprecyzował, jaki stopień szczegółowości powinny posiadać zapisy określające sposób ustalania kursu wymiany waluty, a nie jest możliwe wykreowanie uniwersalnej zasady (algorytmu) pozwalającej precyzyjnie zobrazować sposób ustalenia konkretnego kursu danej waluty, gdyż ostateczny wynik zależy zawsze od ziszczenia się różnych czynników o odmiennym charakterze i wartościach.

Dlatego Sąd uznał za dostateczne wypełnienie obowiązku z art. 69 ust. 1 pkt 4a Prawa bankowego informowanie konsumentów o sposobie ustalania kursu walut

poprzez wymienienie czynników, które bank bierze pod uwagę i które stanowią katalog zamknięty.

Sąd Okręgowy zauważył, iż jakkolwiek bank ma prawo do opracowywania tabel kursowych odnoszących się do walut, które są przedmiotem transakcji z kontrahentami, to za niedopuszczalną należałoby uznać sytuację, w której wysokość zobowiązania dłużnika jest definiowana wyłącznie przez wierzyciela oraz na podstawie kryteriów, które w pewnym zakresie pozostają w jego gestii. Istota problemu nie leży jednak w samych tabelach, lecz w arbitralności, jaką zastrzegła dla siebie instytucja kredytowa. Owa arbitralność została jednak uchylona na skutek przepisów ustawy z dnia 29 lipca 2011 r. o zmianie ustawy - Prawo bankowe oraz niektórych innych ustaw (tzw. ustawa antyspreadowa).

Sąd Okręgowy uznał, że postanowienia zawarte w § 3 ust. 1, 4 i 6 „Regulaminu udzielania kredytów i pożyczek hipotecznych dla osób fizycznych w ramach bankowości detalicznej (...) Bank S.A.” oraz § 6 ust. 1 ppkt 1, ust. 2 i 4 „Aneksu do umowy nr ... z dniao Kredyt Hipoteczny dla Osób Fizycznych/ (...) waloryzowany kursem <<waluta>>” zdaniem Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów nie spełniają przesłanek niedozwolonego charakteru z art. 385¹ § 1 k.c. Dlatego też powództwo w zakresie, w jakim odnosiło się do ww. zapisów, podlegało oddaleniu.

Jedynie w przypadku klauzuli zawartej w § 3 ust. 2 regulaminu, Sąd Okręgowy stwierdził, że żądanie uznania jej za niedozwoloną było zasadne, gdyż spełnia ona przesłanki z art. 385¹ § 1 k.c. Zgodnie z treścią tej klauzuli przeliczenie wnioskowanej kwoty kredytu na walutę waloryzacji następuje według kursu tej waluty w tabeli kursowej banku obowiązującej w dniu i godzinie uruchomienia kredytu. Paragraf 31 regulaminu wskazuje natomiast, że uruchomienie kredytu następuje po: podpisaniu umowy, opłaceniu prowizji i opłat, spełnieniu innych warunków wskazanych w umowie, ustanowieniu prawnych zabezpieczeń kredytu, otwarciu rachunku bilansującego lub walutowego, etc. Widać więc wyraźnie, że przeliczenie kredytu na walutę waloryzacji następuje po dokonaniu wielu, nierzadko czasochłonnych czynności, co w rezultacie odsuwa moment postawienia kredytu do dyspozycji konsumenta nie tylko od chwili złożenia

wniosku kredytowego, ale nawet zawarcia umowy. Skutkiem tego konsument nie jest w stanie przewidzieć, jaka będzie rzeczywista wysokość przyznanego kredytu, a zatem umowa nie definiuje wielkości tego świadczenia.

Mając powyższe na uwadze, na podstawie art. 385¹ § 1 k.c., Sąd uznał postanowienie oznaczone nr 2 za niedozwolone, zaś na podstawie art. 479⁴² § 1 k.p.c. zakazał jego wykorzystywania w obrocie z udziałem konsumentów.

Obie strony wniosły apelacje od niekorzystnych dla nich wyroków.

Wyrokiem z dnia 13 grudnia 2017 r. Sąd Apelacyjny w (...) oddalił w całości apelację pozwanego zaś apelację powodów uwzględnił częściowo a mianowicie w zakresie stwierdzenia abuzywności klauzul opisanych w pozwie w punktach od 3 do 7.

Sąd Apelacyjny odnosząc się do głównej osi sporu uznał, że postanowienia zawarte w § 3 ust. 1, ust. 2 zd. 2, ust. 4 i ust. 6 wzorca umowy zatytułowanego „Regulamin udzielania kredytów i pożyczek hipotecznych dla osób fizycznych w ramach bankowości detalicznej (...) Bank S.A.” oraz postanowienia zawarte w § 6 ust. 1 pkt 1, ust. 2 i ust. 4 wzorca zatytułowanego „Aneks do umowy nr ... z dnia ... o Kredyt Hipoteczny dla Osób Fizycznych (...) waloryzowany kursem «waluta» - spełniają przesłanki określone w art. 385¹ § 1 k.c., a tym samym stanowią niedozwolone postanowienie umowne.

Zakwestionowane postanowienia pochodzą z wzorców stosowanych przez pozwanego do zawierania umów kredytowych waloryzowanych kursem waluty obcej. Konstrukcja takiego kredytu polega na tym, że kredytobiorca otrzymuje ściśle określoną w umowie kwotę złotych, która to kwota przeliczana jest dla potrzeb waloryzacji świadczenia na walutę obcą, a następnie tak wyrażona kwota w walucie obcej jest przeliczana na PLN celem ustalenia wysokości raty kapitałowo - odsetkowej. Dla celów waloryzacji, kwota udzielonego kredytu jest więc najpierw przeliczana po kursie kupna waluty obcej, a następnie po kursie sprzedaży waluty obcej (klauzula waloryzacyjna).

Zdaniem Sądu Apelacyjnego klauzula waloryzacyjna nie należy do postanowień określających główne świadczenia stron, a jest jedynie postanowieniem, które w sposób pośredni jest z nimi związane poprzez wywieranie

wpływu na wysokość świadczenia głównego. Zakwestionowane postanowienia, które nie zostały uzgodnione indywidualnie, kształtują prawa i obowiązki konsumenta sprzecznie z dobrymi obyczajami oraz rażąco naruszają interesy konsumenta. Wskazane w klauzulach 4, 5 i 7 sposoby ustalania kursów wymiany walut przez (...) Bank S.A. nie mogą być uznane za szczegółowe w rozumieniu przepisu art. 69 ust. 2 pkt 4a Prawa bankowego, które w odniesieniu do umowy o kredyt denominowany lub indeksowany do waluty innej niż waluta polska umowa kredytu powinny określać szczegółowe zasady określania sposobów i terminów ustalania kursu wymiany walut, na podstawie którego w szczególności wyliczana jest kwota kredytu, jego transz i rat kapitałowo-odsetkowych oraz zasady przeliczania na walutę wypłaty albo spłaty kredytu. Natomiast ust. 3 tego artykułu stanowi, iż w przypadku umowy o kredyt denominowany lub indeksowany do waluty innej niż waluta polska, kredytobiorca może dokonywać spłaty rat kapitałowo-odsetkowych oraz dokonać przedterminowej spłaty pełnej lub częściowej kwoty kredytu bezpośrednio w tej walucie. W tym przypadku w umowie o kredyt określa się także zasady otwarcia i prowadzenia rachunku służącego do gromadzenia środków przeznaczonych na spłatę kredytu oraz zasady dokonywania spłaty za pośrednictwem tego rachunku.

Z powyższego wynika, iż ustawodawca w pełni akceptuje możliwość zawierania umów, w których świadczenie jednej strony (lub obu stron) umowy będzie waloryzowane w odniesieniu do kursu innej waluty niż polska.

Dlatego - w ocenie Sądu Apelacyjnego - brak jest możliwości uznania za niedozwolone postanowienia o treści *„Kredyty waloryzowane mogą być kursem następujących walut: USD/EUR/CHF/GBP według Tabeli kursowej Banku”*, zawartego w § 3 ust. 1 wzorca umowy pod nazwą „Regulamin udzielania kredytów i pożyczek hipotecznych dla osób fizycznych w ramach bankowości detalicznej (...) Bank S.A.”.

Sama możliwość zawierania w umowie klauzul waloryzacyjnych nie oznacza jednak, iż ustalenie warunków umowy zawieranej z konsumentami może się odbywać na zasadach całkowitej dowolności. Ukształtowanie praw i obowiązków konsumenta nie może bowiem być sprzeczne z dobrymi obyczajami ani też rażąco

naruszać jego interesów, gdyż wówczas zgodnie z art. 385¹ § 1 k.c. takie postanowienie nie wiąże konsumenta będącego stroną umowy kredytu.

Sprzeczności z dobrymi obyczajami i rażącego naruszenia interesów konsumentów powodowie upatrywali głównie w zastosowaniu klauzul waloryzacyjnych dotyczących spreadu, tj. różnicy pomiędzy kursem zastosowanym do przeliczenia zobowiązania konsumenta wynikającego z sumy udzielonego kredytu wyrażonej w PLN (kurs kupna) a kursem przyjętym dla wyliczenia konkretnych rat odsetkowo-kapitałowych (kurs sprzedaży) w czasie trwania umowy. Zastosowanie dwóch różnych mierników wartości dla obu tych czynności powoduje bowiem zwiększenie obciążenia kredytobiorcy (po pierwsze - przy przeliczeniu sumy kredytu udzielonego w PLN na walutę obcą według kursu niższego, tj. kursu kupna, po drugie - przy przeliczeniu raty odsetkowo-kapitałowej wyrażonej w walucie obcej na PLN według kursu wyższego, tj. kursu sprzedaży) i nie ma nic wspólnego z prostą waloryzacją wynikającą z art. 358¹ § 2 k.c.

Sąd Apelacyjny odwołał się do wyroku z dnia 30 kwietnia 2014 r. wydanego w sprawie C-26/13 przez Trybunał Sprawiedliwości UE w którym stwierdzono m.in., że wymagane aby warunek umowy był wyrażony prostym i zrozumiałym językiem, powinien być rozumiany jako nakazujący nie tylko, by dany warunek był zrozumiały dla konsumenta z gramatycznego punktu widzenia, ale także, by umowa przedstawiała w sposób przejrzysty konkretne działanie mechanizmu wymiany waluty obcej, do którego odnosi się ów warunek, a także związek między tym mechanizmem a mechanizmem przewidzianym w innych warunkach dotyczących uruchomienia kredytu, tak by rzeczony konsument był w stanie oszacować, w oparciu o jednoznaczne i zrozumiałe kryteria, wpływające dla niego z tej umowy konsekwencje ekonomiczne (podobnie Sąd Najwyższy w uzasadnieniu wyroku z dnia 22 stycznia 2016 r. I CSK 1049/14, nie publ.).

Biorąc pod uwagę treść postanowień oznaczonych przez powodów a wynikających z przepisu art. 69 ust. 2 pkt 4a Prawo bankowego co do wymagania zawarcia w umowie szczegółowych zasad określania sposobów i terminów ustalania kursu wymiany walut, na podstawie którego w szczególności wyliczana jest kwota kredytu, jego transz i rat kapitałowo-odsetkowych oraz zasad

przeliczania na walutę wypłaty albo spłaty kredytu - Sąd Apelacyjny uznał, że powodowie trafnie zarzucali Sądowi pierwszej instancji pominięcie, że kryteria wskazane przez (...) Bank S.A. są szerokie, nie podlegają żadnym ograniczeniom.

Pozwany wskazując na czynniki, którymi będzie się kierował ustalając kursy kupna i sprzedaży walut, posłużył się zwrotami niedookreślonymi, których definicji nie sposób odszukać w treści samych wzorców. Nie sposób dokonać ich jednoznacznej interpretacji w oparciu o przepisy powszechnie obowiązującego prawa, czy też inne powszechnie dostępne źródła informacji. W konsekwencji osoba przystępująca do umowy nie jest w stanie ustalić, co Pozwany rozumie poprzez „bieżące notowania kursów”, „rynek międzybankowy”, „rynek krajowy”, „różnicę stóp procentowych”, „różnicę stóp inflacji”, „płynność rynku walutowego”, czy też „stan bilansu płatniczego i handlowego”. Z wzorca nie wynika, z jakich konkretnie źródeł Pozwany pozyskuje informacje, na podstawie których ustala kursy walut. Konsument nie wie zatem, gdzie winien weryfikować bieżące kursy wymiany walut, wahania podaży i popytu czy jakiej jednostki stan bilansu płatniczego i handlowego winien obserwować. Podobnie, kredytobiorca na podstawie tak sformułowanych kryteriów nie wie, wskaźniki z jakiego okresu pozwany będzie brał pod uwagę kształtując własne tabele kursów oraz jaki konkretnie wpływ będzie miał spadek lub wzrost danego wskaźnika (wzorce nie określają kierunku, skali, ani proporcji zmian, do dokonania których Bank jest uprawniony). Dodatkowo zwrócić należy uwagę, że potencjalna częstotliwość dokonywania przez Bank modyfikacji jest dowolna, a konsumenci nie mają żadnego wpływu i możliwości reakcji na takie działanie Banku. Określone przez pozwanego kryteria mają zatem jedynie charakter pozorny, w żaden sposób niemożliwy do zweryfikowania i pozostawiający pozwanemu w zasadzie nieograniczony luz decyzyjny. Rodzi to zatem uzasadnione ryzyko, że wspomniane kryteria mogą być oderwane od rzeczywistości rynkowej, ustalane w arbitralny i nieprzewidywalny dla konsumenta sposób. W konsekwencji wysokość kursów ustalanych przez pozwanego może zostać ukształtowana na znacznie wyższym lub niższym poziomie niż średnie wartości na rynku walutowym i w konsekwencji zabezpieczać jedynie interesy pozwanego.

Sąd Apelacyjny zauważył też, iż art. 69 ust. 1 pkt 4a Prawa bankowego wymaga także szczegółowego podania terminów ustalania kursu waluty. Sporne klauzule w ogóle nie precyzują terminu ustalania kursu, nie wiadomo kiedy (...) Bank S.A. ustala kurs i w jakich godzinach może ustalić jego zmianę. Przy brzmieniu Klauzuli 3 i 6, (...) Bank S.A. „może” obniżyć kurs po upływie dowolnej ilości czasu, a nawet „może” w ogóle nie wprowadzić obniżki.

Przyjęcie przez Sąd pierwszej instancji, jakoby bardziej precyzyjne wskazanie zasad ustalania kursu waluty, która jest podstawą waloryzacji kredytu, nie było możliwe, jest wadliwe, o czym przekonuje praktyka stosowana przez inne banki, przy czym nie można zgodzić się ze stanowiskiem tego Sądu, iż braku w określeniu zasad wyznaczania kursu waluty przez (...) Bank S.A., wynikają z faktu, że tabela kursowa ustalana przez (...) Bank S.A. służy nie tylko waloryzacji kredytów udzielonych konsumentom, ale jest podstawą wszystkich transakcji powiązanych z obrotem waluty, dokonywanych w (...) Bank S.A..

Sąd Apelacyjny nie podzielił stanowiska Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów, że nowelizacja ustawy prawo bankowe dokonana w 2011 r., na mocy której dodany został do art. 69 ustawy prawo bankowe dodany ust. 3 w podanym wyżej brzmieniu, zniósł ewentualną abuzywność zasad wyznaczania kursu przez (...) Bank S.A., skoro konsument nabył prawo do spłaty kredytu bezpośrednio w walucie waloryzacji i w tym celu kupowania tej waluty w kantorze (a nie korzystania z kursu (...) Bank S.A.). Pomijając już kwestię, iż nowelizacja ustawy prawo bankowe ma zastosowanie do kredytów „denominowanych” i „indeksowanych”, zaś w sprawie niniejszej przedmiotem sporu są wzorce stosowane przy zawieraniu umów kredytu „waloryzowanego” kursem waluty (co może budzić wątpliwości w zakresie wykładni tych pojęć czy kredyt waloryzowany jest synonimem kredytu denominowanego, czy indeksowanego) - Sąd Apelacyjny zauważył, iż jeśli umowa daje konsumentowi wybór pomiędzy dwoma możliwościami, to nie może być to wybór pomiędzy możliwością abuzywną i nieabuzywną. Wszystkie postanowienia umowy i regulaminu muszą bowiem być zgodne z dobrymi obyczajami i nienaruszające interesów konsumenta.

Biorąc pod uwagę powyższe rozważania Sąd Apelacyjny doszedł do wniosku, iż klauzule 3, 4, 5, 6 i 7 Regulaminu i Aneksu nie spełniają przesłanek określonych w art. 385¹ § 1 k.c. Brak szczegółowego określenia, na jakiej zasadzie i w jakich terminach (...) Bank S.A. wyznacza kursy walut jest sprzeczne z dobrymi obyczajami i rażąco narusza interes konsumentów. Nie poddające się weryfikacji określenie sposobu ustalenia kursów wymiany walut może bowiem ukrywać dodatkowe wynagrodzenie Banku. Takie postanowienie rażąco narusza jednocześnie interes ekonomiczny konsumenta, gdyż niezależnie od tego, że jest nielojalne, to może mieć zasadniczy wpływ na koszty kredytu ponoszonego przez konsumenta. Wskazanie nieweryfikowalnych kryteriów zmian kursu, brak określenia zależności zmiany kursu i zmiany poszczególnych kryteriów, brak określenia harmonogramu dla zmian prowadzą do arbitralności Banku w ustalaniu kursu i spreadu. To z kolei powoduje, że konsumenci nie mają możliwości weryfikacji ponoszonych kosztów ani nie mogą ich w żaden sposób przewidzieć.

Z kolei - w ocenie Sądu Apelacyjnego - wszystkie zarzuty podniesione w apelacji pozwanego nie zasługiwały na uwzględnienie.

Odnosząc się do podniesionego w apelacji naruszenia art. 328 § 2 k.p.c., wskazał, że zarzut taki może być usprawiedliwiony tylko w tych wyjątkowych przypadkach, w których treść uzasadnienia orzeczenia sądu pierwszej instancji całkowicie uniemożliwia dokonanie oceny toku wywodu, który doprowadził do wydania orzeczenia, zatem tylko wtedy, gdy nie zawiera elementów pozwalających na weryfikację stanowiska sądu, a braki w zakresie poczynionych ustaleń faktycznych i oceny prawnej muszą być tak znaczne, że sfera motywacyjna orzeczenia pozostaje nieujawniona, bądź ujawniona w sposób uniemożliwiający poddanie jej ocenie instancyjnej.

W sprawie niniejszej uzasadnienie nie jest obarczone takimi mankamentami,

Pomimo lakoniczności wypowiedzi Sądu pierwszej instancji dotyczącej przeliczenia kredytu na walutę waloryzacji Sąd Apelacyjny podkreślił, że kwota kredytu wskazana jest w złotych i znana jest od początku. Dopiero po wypłacie kredytu w złotych, (...) Bank S.A. dokonuje przeliczenia zadłużenia kredytobiorcy na walutę obcą. Kredytobiorca wie zatem, ile dostanie złotych, nie

wie natomiast, ile będzie wynosić jego zobowiązanie w walucie obcej i ostateczna kwota rat do spłaty. O ile więc kredytobiorca, składając wniosek i biorąc pod uwagę kurs waluty z tej daty, może obliczyć, jaka będzie kwota jego zobowiązania wyrażona w walucie obcej, o tyle nie jest w stanie przewidzieć wysokości kursu, według którego suma kredytu będzie przeliczona zgodnie z postanowieniem oznaczonym jako Klauzula 2.

Według Sądu Apelacyjnego, trafnie Sąd pierwszej instancji zauważył, iż pomiędzy złożeniem wniosku, a uruchomieniem kredytu może upłynąć nawet do 70 dni. Pozbawienie zatem kredytobiorcy szansy na poznanie i zaakceptowanie kursu mającego zastosowanie przy określeniu wysokości zobowiązania konsumenta, jest niewątpliwie sprzeczne z dobrymi obyczajami, zwłaszcza że bank może uznaniowo wyznaczyć kurs, po jakim dokona ustalenia zobowiązania kredytobiorcy, gdyż ograniczenia w regulaminie i umowie, na które powołuje się Bank, są pozorne, co wykazano we wcześniejszej części uzasadnienia. Słusznie wobec tego Sąd pierwszej instancji uznał, iż przedmiotowe postanowienie spełnia przesłanki określone w art. 385¹ § 1 k.c., pozwalające uznać je za niedozwolone, zaś podniesiony przez pozwanego zarzut naruszenia art. 385¹ § 1 k.c. tym samym - z przyczyn wskazanych wcześniej - należało uznać za niezasadny.

Pozwany (...) Bank S.A. Spółka Akcyjna w W. wniósł skargę kasacyjną od wyroku Sądu drugiej instancji uwzględniającego apelację powodów oraz oddalającego jego apelację od wyroku Sądu pierwszej instancji. Zarzucił w niej naruszenie:

- art. 385¹ § 1 w zw. z art. 384 § 1 k.c. przez ich błędną wykładnię polegającą na przyjęciu, że zbiór postanowień stosowanych w aneksach adresowanych do konkretnego rodzaju istniejących i wykonywanych umów lub sam aneks do umowy o kredyt hipoteczny mogą być uznane za wzorzec umowy w rozumieniu tych przepisów,
- art. 69 ust. 3 ustawy prawo bankowe przez błędne przyjęcie, że nie ma tożsamości pomiędzy pojęciem „kredyt indeksowany” i „kredyt waloryzowany”,

- art. 385¹ § 1 k.c. w zw. z art. 69 ust. 2 pkt 4a ustawy prawo bankowe przez niewłaściwą wykładnię przesłanek rażącego naruszenia interesu konsumenta oraz dobrych obyczajów, a nadto w związku z art. 75b ustawy prawo bankowe przez odmówienie jakiegokolwiek znaczenia przysługującym kredytobiorcom uprawnieniom do wykonywania umowy z pominięciem kwestionowanych klauzul,
- art. 385¹ § 1 k.c. przez uznanie za niedozwolone postanowień dotyczących ustalenia kursów walut jedynie dlatego, iż sposób i termin ustalenia kursu z tabeli bankowej nie są wystarczająco jasno opisane.

Na tej podstawie pozwany (...) Bank S.A. wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku i oddalenie apelacji powodów w całości i uwzględnienie apelacji pozwanego ewentualnie o uchylenie wyroku w zaskarżonej części i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi Apelacyjnemu w (...)

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Wprowadzone ustawą z dnia 2 marca 2000 r. o ochronie niektórych praw konsumentów oraz o odpowiedzialności za produkt (Dz.U. Nr 22, poz. 271) sądowe postępowanie w sprawach o uznanie postanowień wzorca umowy za niedozwolone (art. 479³⁶ - 479⁴⁵ k.p.c., które - stosownie do treści art. 8 ustawy z dnia 5 sierpnia 2015 r. o zmianie ustawy o ochronie konkurencji konsumentów oraz niektórych innych ustaw Dz. U. 2015.1634 - mają zastosowania w sprawie) służy abstrakcyjnej kontroli postanowień wzorców umowy. Kontrola ta zmierza do oceny postanowień wzorca w oderwaniu od okoliczności konkretnego przypadku i ma skłaniać przedsiębiorcę - w razie uznania ich za nieuczciwe - do zaniechania ich stosowania. Chroni nie interes indywidualny, lecz zbiorowy interes konsumentów. Kontrola abstrakcyjna jest odpowiedzią na niedoskonałości kontroli incydentalnej nieuczciwych klauzul umownych, do której dochodzi w postępowaniach indywidualnych. Ustanowienie postępowania, w którym realizowana jest kontrola abstrakcyjna, służy transpozycji art. 7 dyrektywy Rady (...) z dnia 5 kwietnia 1993 r. w sprawie nieuczciwych warunków w umowach konsumenckich (Dz.Urz. WE L 95 z dnia 21 kwietnia 1993 r., s. 29 ze zm.; polskie wydanie specjalne Dz.Urz. UE: rozdział 15, t. 2, s. 288 - dalej: "dyrektywa 93/13").

Kontrola abstrakcyjna polega na kontroli wzorca jako takiego, w oderwaniu od konkretnej umowy, której wzorzec dotyczy (uchwała SN z dnia 19 grudnia 2003 r., sygn. akt III CZP 95/03, OSN 2005/2/25). W przypadku kontroli abstrakcyjnej ocenie podlega treść postanowienia wzorca, a nie sposób jego wykorzystania, czy też powszechność występowania tego postanowienia w analogicznych wzorcach umowy firm konkurencyjnych. Istotą kontroli tego rodzaju jest bowiem eliminacja z obrotu określonych postanowień wzorców, którymi posługuje się przedsiębiorca zarówno przy zawieraniu umów określonej kategorii jak i w wypadku proponowanych przez tego przedsiębiorcę zmian w tych umowach. Wbrew zatem stanowisku wnoszącego skargę kasacyjną (...) Bank S.A., do tej kategorii należy poddany kontroli w przedmiotowej sprawie wzorzec zawierania umów kredytowych i pożyczek oznaczony jako „Regulamin udzielania kredytów i pożyczek hipotecznych dla osób fizycznych w ramach bankowości detalicznej (...) Bank S.A.” oraz wzorzec aneksu do zawartych wcześniej umów oznaczony jako „Aneks do umowy nr... z dnia ... o Kredyt Hipoteczny dla Osób. Fizycznych/ (...) waloryzowany kursem <waluta>”, którymi posługiwał się pozwany (...) Bank S.A. przy zawieraniu określonych umów lub ich zmianie. Wzorzec aneksu, którym posługiwał się pozwany Bank był skierowany do grupy konsumentów, z którymi zostały wcześniej zawarte podobne rodzajowo umowy.

Jak wyjaśnił Sąd Najwyższy w uzasadnieniu wyroku z dnia 7 listopada 2019 r. (sygn. akt IV CSK 13/19, nie publ.) z punktu widzenia polskiego systemu prawnego można wyróżnić trzy rodzaje kredytów, w których występuje (w różnych rolach) waluta obca: indeksowany, denominowany i walutowy. W kredycie indeksowanym kwota kredytu jest podana w walucie krajowej i w tej walucie zostaje wypłacona, ale zostaje przeliczona na walutę obcą według klauzuli umownej opartej również na kursie kupna tej waluty obowiązującym w dniu uruchomienia kredytu, przy czym spłata kredytu następuje w walucie krajowej. W kredycie denominowanym kwota kredytu jest wyrażona w walucie obcej, a zostaje wypłacona w walucie krajowej według klauzuli umownej opartej na kursie kupna waluty obcej obowiązującym w dniu uruchomienia kredytu, zaś spłata kredytu następuje w walucie krajowej. Z kolei w kredycie walutowym kwota kredytu jest wyrażona w walucie obcej i spłata również jest dokonywana w tej walucie.

Tylko w tym ostatnim wypadku roszczenie kredytobiorcy w stosunku do kredytodawcy jest wyrażone w walucie obcej, tj. kredytobiorca może żądać od kredytodawcy wypłaty kwoty kredytu w walucie obcej. W dwóch pozostałych wypadkach żądanie kredytobiorcy w stosunku do kredytodawcy w zakresie spełnienia świadczenia (czyli wypłaty kwoty kredytu) dotyczy wyłącznie waluty krajowej.

W świetle tych wyjaśnień nie ma uzasadnionych podstaw do stwierdzenia naruszenia przez Sąd Apelacyjny art. 69 ust. 3 Prawa bankowego. Przepis ten ma zastosowanie do umów o kredyt denominowany lub indeksowany do waluty innej niż waluta polska. Wyrażenie przez Sąd Apelacyjny wątpliwości odnośnie desygnatów użytego w badanych wzorcach określenia kredytu „waloryzowanego” kursem waluty nie oznacza, że Sąd pominął wskazany przepis, czy też wadliwie zakwalifikował umowy, do których mają zastosowanie kwestionowane postanowienia wzorców umownych. Z pisemnych motywów zaskarżonego wyroku wynika, że Sąd odniósł kwestionowane wzorce umowne do kredytów indeksowanych lub denominowanych kursem waluty innej niż waluta polska. Świadczy o tym także odwołanie do wyroku Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej z dnia 30 kwietnia 2014 r. (C-26/13).

Sąd Apelacyjny uwzględnił zmieniony stan prawny polegający na wprowadzeniu z dniem 26 sierpnia 2011 r. (art. Ustawy z dnia 29 lipca 2011 r. o zmianie ustawy - Prawo Bankowe oraz niektórych innych ustaw Dz. U. 2011.165.984) do art. 69 ust. 3, według którego w przypadku umowy o kredyt denominowany lub indeksowany do waluty innej niż waluta polska, kredytobiorca może dokonywać spłaty rat kapitałowo-odsetkowych oraz dokonać przedterminowej spłaty pełnej lub częściowej kwoty kredytu bezpośrednio w tej walucie. W tym przypadku w umowie o kredyt określa się także zasady otwarcia i prowadzenia rachunku służącego do gromadzenia środków przeznaczonych na spłatę kredytu oraz zasady dokonywania spłaty za pośrednictwem tego rachunku. Sąd Apelacyjny uznał, że przyznanie konsumentowi prawa do spłaty kredytu bezpośrednio w walucie waloryzacji nie znosi abuzywności zasad wyznaczania kursu przez (...) Bank S.A.. Pogląd ten jest zbieżny z wyrażanym w orzecznictwie Sądu Najwyższego stanowiskiem, że możliwość wytoczenia powództwa o uznanie

postanowienia wzorca za niedozwolone istnieje tak długo, jak długo wzorzec ten jest stosowany przez pozwanego przedsiębiorcę i nie nastąpiła sytuacja, w której doszło do prawnej eliminacji postanowień z treści wzorca. Do takiej eliminacji nie doszło w wyniku samych tylko zmian dokonanych w ustawie z dnia 29 sierpnia 1997 r. - Prawo bankowe wymienioną ustawą z dnia 29 lipca 2011 r. o zmianie ustawy - prawo bankowe oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. Nr 165, poz. 984). W konsekwencji tych zmian w Prawie bankowym pojawiły się nowe przepisy art. 69 ust. 2 pkt 4a i art. 75b, które mają zastosowanie także do umów zawartych przed wejściem w życie wspomnianej ustawy w odniesieniu do niespłaconej jeszcze części kredytu (art. 4 ustawy z dnia 29 lipca 2011 r.). Istnienie możliwości uruchomienia takiego mechanizmu w sposób przewidziany w art. 75b Prawa bankowego w związku z art. 4 i art. 5 ust. 1 ustawy z dnia 29 lipca 2011 r. nie pozbawia powodów legitymacji czynnej w niniejszej sprawie i tym samym nie wyłącza możliwości abstrakcyjnej kontroli kwestionowanych klauzul we wzorcach umownych na podstawie art. 385¹ § 1 k.c. Przedmiotowa nowelizacja przyznała jedynie kredytobiorcy dodatkowe uprawnienie do spłaty rat kredytu indeksowanego lub denominowanego do waluty obcej bezpośrednio w tej walucie, co nie znaczy jednak, że jest on obowiązany do takiej formy spłaty. Przeciwnie: kredytobiorca ma możliwość wyboru formy spłaty, a więc może wybrać spłatę w złotych polskich, co oznacza konieczność zamieszczenia w umowie kredytowej, zgodnie z wymaganiami art. 69 ust. 2 pkt 4a Prawa bankowego, szczegółowych zasad określania sposobów i terminów ustalania kursu wymiany walut, na podstawie którego w szczególności wyliczana jest kwota kredytu, jego transz i rat oraz zasad przeliczania na walutę wypłaty albo spłaty kredytu (zob. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 22 stycznia 2016 r., I CSK 1049/14, OSNC 2016/11/134, postanowienie z dnia 28 maja 2014 r., CSK 607/13, nie publ.). Dopiero wprowadzenie do wzorców umownych wskazanych wymagań dotyczących ustalania kursów wymiany walut pozwoliłoby na odmienną ocenę abuzywności postanowień tych wzorców umownych dotyczących kredytów denominowanych lub indeksowanych do waluty innej niż polska.

Przepisy kodeksu postępowania cywilnego nie regulują przesłanek uznania postanowień wzorca umowy za niedozwolone, ma tu zatem zastosowanie przede

wszystkim art. 385¹ § 1 k.c. Oznacza to, że za niedozwolone mogą być uznane te postanowienie wzorca umowy, które kształtuje prawa i obowiązki konsumenta w sposób sprzeczny z dobrymi obyczajami, rażąco naruszając jego interesy (niedozwolone postanowienia umowne), co nie dotyczy postanowień określających główne świadczenia stron, w tym cenę lub wynagrodzenie, jeżeli zostały sformułowane w sposób jednoznaczny.

Sąd Najwyższy podzielił ostateczny wniosek Sądu Apelacyjnego odnośnie abuzywności kwestionowanych przez powodów postanowień kontrolowanych wzorców umownych, które określają wysokość należności obciążającej konsumenta z odwołaniem do tabel kursów ustalanych jednostronnie przez bank, bez wskazania obiektywnych kryteriów. Tak należy ocenić użyte we wzorcach niedookreślone zwroty typu „bieżące notowania kursów wymiany walut”, „rynek międzybankowy”, rynek krajowy”, „różnica stóp inflacji”, „różnica stóp procentowych”, „płynność rynku walutowego”, czy też „stan bilansu płatniczego i handlowego”. Słusznie podniósł Sąd Apelacyjny, że z tych postanowień wzorca nie wynika, z jakich konkretnie źródeł Pozwany pozyskuje informacje, na podstawie których ustala kursy walut.

Takie nietransparentne postanowienia, które uprawniają pozwaną (...) Bank S.A. do jednostronnego ustalenia kursów walut, pozostawiają pole do arbitralnego działania banku i w ten sposób obarczają kredytobiorcę nieprzewidywalnym ryzykiem oraz naruszają równorzędność stron (por. też wyroki Sądu Najwyższego z dnia 22 stycznia 2016 r., I CSK 1049/14 (OSNC 2016, Nr 11, poz. 134, z dnia 1 marca 2017 r., IV CSK 285/16 (nie publ.), z dnia 19 września 2018 r., I CNP 39/17, nie publ., z dnia 24 października 2018 r., II CSK 632/17, nie publ., z dnia 13 grudnia 2018 r., V CSK 559/17, nie publ., z dnia 27 lutego 2019 r., II CSK 19/18, nie publ., z dnia 4 kwietnia 2019 r., III CSK 159/17, OSP 2019, z. 12, poz. 115, z dnia 9 maja 2019 r., I CSK 242/18, nie publ., z dnia 29 października 2019 r., IV CSK 309/18, nie publ., z dnia 11 grudnia 2019 r., V CSK 382/18, nie publ.).

Zważyć jednak trzeba, iż dokonana przez Sąd Apelacyjny ocena abuzywności kwestionowanych postanowień wzorców umownych oparta była na założeniu, iż klauzule waloryzacyjne nie należą do postanowień określających

główne świadczenia stron, ale są to jedynie postanowienia, które w sposób pośredni są z nimi związane poprzez wywieranie wpływu na wysokość świadczenia głównego. Pogląd ten znajdował oparcie w dotychczasowym orzecznictwie Sądu Najwyższego (zob. m. in. wyroki Sądu Najwyższego z dnia 22 stycznia 2016 r., I CSK 1049/14, OSNC 2016, nr 11, poz. 134, z dnia 1 marca 2017 r., IV CSK 285/16, z dnia 14 lipca 2017 r., II CSK 803/16, OSNC 2018, nr 7-8, poz. 79, z dnia 24 października 2018 r., II CSK 632/17, nie publ., z dnia 13 grudnia 2018 r., V CSK 559/17, nie publ., z dnia 27 lutego 2019 r., II CSK 19/18, nie publ., z dnia 29 października 2019 r., IV CSK 309/18, OSNC 2020/7-8/64) a ukształtował się częściowo pod wpływem wyroku Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej z dnia 30 kwietnia 2014 r. w sprawie C-26/13 Árpád Kásler, Hajnalka Káslerné Rábai przeciwko OTP Jelzálogbank Zrt. (zob. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 14 lipca 2017 r., II CSK 803/16, OSNC 2018/7-8/79).

Jak słusznie podniósł Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 11 grudnia 2019 r., (V CSK 382/18, nie publ.), istnieje potrzeba zweryfikowania prezentowanego dotychczas stanowiska. Za postanowienia umowne mieszczące się w pojęciu „głównego przedmiotu umowy” w rozumieniu art. 4 ust. 2 dyrektywy 93/13 należy uważać te, które określają podstawowe świadczenia w ramach danej umowy i które z tego względu charakteryzują tę umowę (por. wyroki Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej z dnia 30 kwietnia 2014 r. w sprawie C-26/13, Árpád Kásler, Hajnalka Káslerné Rábai przeciwko OTP Jelzálogbank Zrt, pkt 49-50, z dnia 26 lutego 2015 r. w sprawie C-143/13, Bogdan Matei i Ioana Ofelia Matei przeciwko S.C. Volk sbank România SA, pkt 54, z dnia 23 kwietnia 2015 r. w sprawie C-96/14, Jean-Claude Van Hove przeciwko CNP Assurances SA, pkt 33, dnia 20 września 2017 r., w sprawie C-186/16, R. P. Andriciuc i in. przeciwko Banca Românească SA, pkt 35). Za takie uznawane są m.in. postanowienia (określane niekiedy jako "klauzule ryzyka walutowego"), które wiążą się z obciążeniem kredytobiorcy-konsumenta ryzykiem zmiany kursu waluty i związanym z tym ryzykiem zwiększenia kosztu kredytu (por. wyroki Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej z dnia 20 września 2017 r., w sprawie C-186/16, R. P. Andriciuc i in. przeciwko Banca Românească SA, pkt 37, z dnia 20 września 2018 r., w sprawie C-51/17, OTP Bank Nyrt. I OTP Faktoring Követeléskezelő Zrt. przeciwko Teréz

Ilyés i Emilowi Kissowi, pkt 68, z dnia 14 marca 2019 r., w sprawie C-118/17, Zsuzsanna Dunai przeciwko ERSTE Bank Hungary Zrt., pkt 48, z dnia 3 października 2019 r. w sprawie C-260/18, Kamil Dziubak i Justyna Dziubak przeciwko Raiffeisen Bank International AG, pkt 44.

W świetle tych uwag należy uznać, że zastrzeżone w umowie kredytu złotowego indeksowanego do waluty obcej klauzule, a zatem także klauzule zamieszczone we wzorcach umownych kształtujące mechanizm indeksacji określają główne świadczenie kredytobiorcy (por. wyroki Sądu Najwyższego z dnia 4 kwietnia 2019 r., III CSK 159/17, OSP 2019, z. 12, poz. 115 i z dnia 9 maja 2019 r., I CSK 242/18, nie publ.). W konsekwencji w ten sposób należy też ocenić postanowienie (część postanowienia) stanowiące część mechanizmu indeksacyjnego, określające sposób oznaczenia kursu miarodajnego dla przeliczenia walutowego.

Nie zmienia to jednak zasadniczej oceny kwestionowanych postanowień wzorców umownych. Zważyć bowiem trzeba, że Sąd Apelacyjny uznając, że klauzule są sprzeczne z dobrymi obyczajami i rażąco naruszają interes konsumentów położył nacisk na brak jednoznaczności tych postanowień, nie poddających się obiektywnej weryfikacji, a to jednocześnie wypełnia przesłankę abuzywności postanowień określających główne świadczenia stron.

Nie ma racji pozwany Bank zarzucając Sądowi uznanie, że sposób i termin ustalenia kursów walut nie jest wystarczająco jasno opisany. Należy bowiem uwzględnić, że potencjalna częstotliwość dokonywania przez Bank modyfikacji jest dowolna, a konsumenci nie mają żadnego wpływu i możliwości reakcji na takie działanie Banku. Sankcjonują tę sytuację w wypadku klauzul 3 i 6 postanowienia, że kurs może zmieniać się dowolną ilość razy w ciągu dnia. W brzmieniu tych klauzul (...) Bank S.A. „może” obniżyć kurs po upływie dowolnej ilości czasu, a nawet „może” w ogóle nie wprowadzić obniżki. Zarzucanej dowolności kształtowania kursu walut nie zmienia przyjęte w klauzuli 5 postanowienie o kursie sprzedaży waluty waloryzowanej określonej w tabeli kursowej Banku obowiązującym na dzień spłaty z godziny 14:50.

Z tych wszystkich względów Sąd Najwyższy na podstawie art. 398¹⁵ k.p.c. oddalił skargę kasacyjną skierowaną do orzeczenia, które pomimo częściowo błędnego uzasadnienia odpowiada prawu. O kosztach postępowania kasacyjnego Sąd Najwyższy orzekła na podstawie art. 98 w zw. z art. 391 § 1, 398²¹ k.p.c.

jw